

ZE ŽIVOTA SPOLEČNOSTÍ

SOCIETÀ LICHENOLOGICA ITALIANA (SLI)

Italská lichenologická společnost sice patří mezi nejmladší národní lichenologické společnosti, nicméně její vývoj je velmi dynamický a během krátké doby jsou vidět bohaté plody její rozmanité činnosti - díky vůdčí osobnosti italské lichenologie prof. P.L.Nimis z Terstu patří totiž mezi neaktivnější. SLI byla založena 7.5.1987 a do vínku si dala úkol "šířit a rozvíjet lichenologii v Itálii s tím, že členství je otevřeno všem, kteří si přejí k tomuto cíli přispívat". Z programově zaměřených aktivit je nutné zmínit: floristiku a taxonomii lišejníků Středomoří, bioindikaci znečištění ovzduší a problém růstu lišejníků a konzervace historických památek architektury. Kromě toho má společnost komisi pro komputerizaci italských lichenologických herbářů. Společnost pořádá exkurze (i s mezinárodní účastí), určovací kurzy, kurzy zaměřené na metodiku bioindikace (rovněž za účasti zahraničních specialistů) a také pořádá nebo spolupřádá větší konference a symposia (např. Lichens and monuments v r. 1988 v Římě). Od r. 1988 vydává jednou ročně zpravodaj *Notiziario*, jehož odborný obsah i rozsah (dnes již přes 100 stran) rychle vzrůstá. Přestože je celý v italštině, stále více nabývá charakter odborného časopisu; kromě odborných článků a zpráv o činnosti společnosti (exkurze, kurzy, odborná setkání) uveřejňuje pravidelně italskou lichenologickou bibliografii a adresář členů. V každém čísle je navíc samostatná velká ilustrace lišejníku (i barevná). Kromě toho v r. 1990 vyšlo zvláštní samostatné číslo zabývající se podrobným zpracováním italských lichenologických herbářů (je v knihovně ČSBS). V roce svého založení měla SLI 36 členů, v současnosti jejich počet přesahuje 230. Mezi 8 čestnými členy je i dr.A.Vězda (dalšími čestnými členy jsou: T.Ahti, D.L.Hawksworth, P.James, X.Llìmona, J.Poelt, R.Türk a British Museum). Presidentem SLI je prof. Pier Luigi Nimis (Dipartimento di Biologia, Univ. di Trieste, Via A.Valerio 32, 34127 Trieste), sekretářem prof. Giovanni Caniglia, Dipartimento di Biologia, Via Orto Botanico 15, 35123 Padova).

jl

R Ů Z N É

Ke vzpomínkovému článku na E.Bauera (*Bryonora* 8: 15-16, 1992) uvádím upřesnění o jeho úmrtí. V protektorátním tzv. "Standesamtu" (Stavovské matrice) v někdejší MNV ve Městě Albrechtice je uveden následující: "Vedoucí rada na odpocínku JUDr. Ernst Andreas Bauer zemřel ve Městě Albrechticích dne 10. července 1942 ve svém bytě o šesté hodině. Diagnosa - stářecká sešlost". [O těchto údajích viz též *Sborn. Západočes. Muz., Přír.*, 17: 39.]

Miloslav Vondráček

Düll R. & Meinunger L.(1989): Deutschlands Moose. 1. Teil. - Bad Münstereifel-Olerath, 368 pp.

První díl této práce zahrnuje kmeny Anthocerotae a Marchantiatae, z kmene Bryatae podtřídy Sphagnidae, Andreidae a z podtřídy Bryidae řady Tetrapterales až Pottiales. V úvodu je zobrazena intenzita bryologického průzkumu v jednotlivých čtvrcích a dále je uveden také krátký přehled historie bryologických výzkumů v Německu. Ve speciální části je u každého druhu uvedena citace práce v níž byl popsán a vybraná synonyma, celkové rozšíření, areály a dále výskyt v jednotlivých zemích Německa. V poznámkách jsou uvedeny údaje o ekologických nárocích,

rozšíření v Německu, případném ústupu a o frekvenci fruktifikace. O varietách a křížencích je pojednáno stejně jako o druzích a je u nich uvedena řada zajímavých údajů o rozšíření případně ekologii a na základě nových poznatků jsou různé taxony převedeny do synonymiky. V síťových mapách (celkem 98) jsou rozlišovány údaje před rokem 1900, dále nálezy z let 1900 až 1960, nálezy po roce 1960 a literární a doložené údaje.

Z jednotlivých druhů bych se zmínil o *Ditrichum plumbicola* (popsaný v roce 1976) a *Scopelophila cataractae*. Jedná se v obou případech o suboceánické druhy půd obsahující těžké kovy. Je možné očekávat jejich výskyt na odpovídajících biotopech také na našem území. Dále *Ceratodon conicus* je z Německa uváděn z řady lokalit a jeho výskyt na našem území je rovněž pravděpodobný. Zajímavá je zmínka u *Octodicerias fontanum* o tom, že původně byl tento druh znám z koryt studní; autoři proto uvažují o možnosti jeho zavlečení (archeofyt?). Z mapovaných druhů zaujme např. kartogram šířícího se *Campylopus introflexus* z něhož je patrný úbytek nalezišť směrem k východu. Z našeho území je dosud známá pouze jediná lokalita a jeho další nálezy budou zajímavé.

Poznámky k rozšíření v Německu u jednotlivých druhů jsou psány maximálně úsporně a také vzhledem k řadě použitých zkratk jsou poněkud nepřehledné. Celkově je možno konstatovat, že kniha představuje zdroj cenných informací o uvedených taxonech a může být velmi užitečná rovněž pro bryologii pracujících na našem území.

Ivan Novotný

Jak již bylo dříve oznámeno, koná se 11-14.5.1993 "First International Workshop on Ascomycete Systematics", kde je rovněž na programu řada zajímavých přednášek z lichenologie. Hlavním cílem tohoto setkání všech významných specialistů je shrnutí dosavadních poznatků a vytvoření moderního systému askomycetů. Moderní pohled na lišejníky jako biologickou skupinu je reflektován i v uspořádání přednášek: problematika lišejníků není oddělena do samostatné sekce, ale prolíná se celým programem. Ze zajímavějších přednášek oznámených v prvním cirkuláři vyjímáme: Symbióza jako životní strategie (J.Poelt), Molekulární biologický přístup v systematice (P.Clerc), Vegetativní struktury stélky a systematika (H.M.Jahns & S.Ott), Role sekundárních metabolitů v systematice (J.A.Elix). Velmi zajímavé rovněž budou další obecné přednášky: Biogeografie a původ (D.J.Galloway), Paleomykologie (K.A.Pirozynski), Nové teoretické koncepty (A.Tehler). Mezi aktivními účastníky z Československa by měli být i A.Vězda a M.Svrček. Počet účastníků bude omezen. Adresa org. výboru: Univ. Paris 6 - Laboratoire de Cryptogamie, Boite 33, 7 quai St-Bernard, F-75252 Paris.

Mezinárodní lichenologická společnost (IAL) uděluje od letošního roku dvě významná ocenění: Medaili Erika Acharia za významný přínos v lichenologii a Cenu M.E.Hale (krátký nekrológ tohoto amerického lichenologa viz Bryonora 4: 10), která je určena mladým lichenologům za významnou publikaci úrovně doktorské disertace v libovolném oboru lichenologie. Tyto ceny budou udělovány v intervalu 2-4 let při pravidelných zasedáních IAL (zpravidla při symposiích IAL, Mezinárodním mykologickém kongresu nebo Mezinárodním botanickém kongresu). První udělování ceny proběhlo při zasedání IAL na sympoziu v Lundu (viz dále zpráva o tomto setkání).

Druhé sympodium Mezinárodní lichenologické asociace se konalo od 30.8 do 4.9. v Hemmeslövv (asi 80 km SZ od Lundu) v jižním Švédsku pod titulem "Progress and problems in lichenology in the nineties". Skvěle organizované sympodium (hlavní organizátor: I.Kärnefelt) se stalo významným setkáním lichenologů z celého světa; zúčastnilo se ho téměř 250 osob z 32 zemí (z Československa se účastnili

A.Lackovičová a J.Liška). Téměř každý účastník se prezentoval buď přednáškou nebo posterem! Odborná část probíhala v 8 sekcích (vždy běžely dvě sekce paralelně) a prakticky se týkala všech oblastí lichenologie; nejpočetněji byly obsazeny sekce Ecology and ecophysiology, Bioindication and conservation a Systematics and phylogeny. Těžko v krátkosti zmínit přednášky, které znamenaly nejvýznamnější přínos; mezi nejzajímavější patřily přednášky detailně se zabývající růstem stélky a zejména přednášky týkající se molekulární biologie (sborník s abstrakty je v knihovně ČSBS). Významné bylo i zasedání IAL, které pozměnilo stanovy, zvolilo novou exekutivu IAL (president: I.Kärnefelt, vice-president: J.Elix, sekretář: A.Aptroot; členy výboru se poprvé stali i zástupci z východní Evropy T.Randlane a A.Titov). Poprvé byly uděleny ceny IAL; Medaili E.Acharia obdrželi devětaosmdesátiletý G.Degelius, dále D.Awasthi, Ch.F.Culberson, W.L.Culberson, A.Henssen, P.James, H.Krog, O.Lange, J.Poelt, R.Santesson, J.Thomson, H.Trass, A.Vězda. Cenu M.E.Hale získala D.Triebel. Příští kongres IAL bude v r.1996 v Salzburgu.

jl

Ve dnech 23.10.-25.10. se konalo výroční setkání členstva Societa Lichenologica Italiana v La Mortola-Ventimiglia (italská riviera, západně Janova), spojené s přednáškami (např. J.Poelt o reprodukčních strategiích lišejníků, dále soubor přednášek o vztahu mezi lišejníky a kamennými monumenty jako jejich substrát). Součástí zasedání byla i exkurse do světoznámé botanické zahrady "Hanbury". Zasedání se zúčastnilo asi 100 členů z celé Itálie, ze zahraničních lichenologů byli přítomni prof. Poelt z Grazu a dr. Vězda, oba čestní členové této společnosti.

A.Vězda

LICHENOLOGICKÝ KVÍZ

Pro setkání členů Britské lichenologické společnosti dne 3.1.1992 připravili O.Gilbert a A.Henderson zajímavý lichenologický kvíz s dvaceti otázkami (cf. BLS Bulletin 70: 19). Soutěžily tříčlenné týmy, vítězové získali 17 bodů z 30 možných. Pro zajímavost uvádíme některé otázky:

1. Který lišejník používali staří Egypťané pro balzamování ?
2. Který lišejník byl biblickou manou ? [nápověda: Bryonora 10]
3. Po kterém lišejníku se jmenuje Orchella Street v Leedsu ?
4. Který vesmírný projekt poskytl důkazy o přítomnosti lišejníků na Marsu ?
5. Který lišejník pomáhá při průjmu, nechutenství a dýchacích obtížích ?
6. Která dvě sedmipísmenná příjmení slavných lichenologů lze utvořit z těchto písmen: IIIIHAAASN ?
7. Které země mají nejvíce zahraničních členů v BLS ?
8. Ve kterém roce slavila BLS své stříbrné jubileum ? [nápověda: Bryonora 5]
9. Co je pozoruhodného na lišejníku *Verrucaria serpuloides* ? [nápověda: Bryonora 7]

Správné odpovědi:

1. *Pseudovernia furfuracea*; 2. Lecanora esculenta; 3. *Roccella* - barvivo orcein, angl. orchile se užívalo pro barvení tkanin; 4. soňa Vikingů; 5. *Cetraria islandica*; 6. Asahina. Nash III; 7. USA, Německo, Švédsko, Španělsko; 8. 1983; 9. jediný úplně ponořený mořský lišejník.

UZÁVĚRKA PŘÍŠTÍHO ČÍSLA : 30.4.1993